

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

Факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи
Кафедра психології освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри біології та екології

Наталія КАЗАНІШЕНА
"26" серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри педагогіки
та менеджменту освіти
Світлана ПОЛІЩУК
«26» серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри психології освіти
Тетяна ДУТКЕВИЧ
2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*

за освітньо-професійною програмою *Середня освіта (Біологія та здоров'я людини.*

Географія)

спеціальності *014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)*

галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*

мова навчання *українська*

2024 – 2025 навчальний рік

Розробники програми:

О. В. Савицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти;

С. В. Поліщук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти;

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Протокол № 9 від 26 серпня 2024 року

Ухвалено на засіданні кафедри психології освіти

Протокол № 7 від 27 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми _____

ЗМІСТ

- Вступ.
1. Мета і завдання практики.
 2. Бази практики.
 3. Перелік визначених компетентностей та програмних результатів навчання.
 4. Термін проходження практики.
 5. Організація проведення практики.
 6. Зміст практики.
 7. Рекомендації до оформлення звітної документації .
 8. Критерії оцінювання результатів практики.
 9. Порядок підведення підсумків практики.
 10. Рекомендована література.
 11. Додатки.
- Додаток 1. Взірець індивідуального плану проходження навчальної психолого-педагогічної практики
- Додаток 2. Схема звіту про навчальну психолого-педагогічну практику
- Додаток 3. Вимоги до оформлення конспекту виховного заходу
- Додаток 4. Схема спостереження за процесом викладання на уроці
- Додаток 5. Схеми протоколів психологічних спостережень
- Додаток 6. Узагальнююча таблиця «Психологічна характеристика особливостей поведінки та діяльності учнів під час уроку»
- Додаток 7. Завдання з психології 4. Методи діагностики та розвитку психічних процесів учнів

ВСТУП

Навчальна психолого-педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітньо-професійна програма «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)» і спрямована на закріплення теоретичних знань з психології та педагогіки, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і вдосконалення загальних та фахових компетентностей.

У процесі практики здобувачам вищої освіти надається можливість спостерігати за особливостями організації освітнього процесу в школі, вивчати особливості поведінки та діяльності учнів під час уроків, закріпити, поглибити і збагатити психолого-педагогічні і фахові знання.

Навчальна психолого-педагогічна практика, яку проходять здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, є першою у професійній підготовці студентів. Вона систематизує та поглиблює знання з педагогіки і психології, забезпечуючи поєднання теоретичної підготовки майбутніх учителів з практичною діяльністю в закладах загальної середньої освіти; сприяє формуванню особистого стилю педагогічної діяльності, об'єктивній оцінці та розвитку своїх умінь та навичок, а також спонукає студентів-практикантів до подальшої активності та самостійності в набутті професійних умінь.

Програму навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» розроблено відповідно до навчальних планів підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта Біологія та здоров'я людини) освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія), Методичних рекомендацій до складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України (лист Міносвіти України № 3.1-5/97 від 14 лютого 1996 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08 квітня 1993 р. (зі змінами, внесеними Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20 грудня 1994 р.), Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою університету 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД), Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами) (затверджене вченою радою КППУ імені Івана Огієнка 30.08.2021 р.) та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою навчальної психолого-педагогічної практика є оптимізація адаптацію студентів до умов їх майбутньої професійної діяльності; забезпечити пізнання ними закономірностей професійної діяльності та закладання основ творчого оволодіння способами її організації; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання виховання у студентів потреби у професійному самовдосконаленні.

Завдання практики:

вивчати сучасний стану організації навчально-виховної роботи у різних типах закладів загальної середньої освіти;

закріпити, поглибити і збагатити психолого-педагогічні і фахові знання, навички їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;

формувати і розвивати у майбутніх учителів загальні й фахові компетентності та професійно значущі якості особистості;

виховувати у здобувачів стійкий інтерес і любов до професії вчителя, потребу в педагогічній самоосвіті;

створювати умови для професійного самовдосконалення здобувачів, розвитку їх творчих здібностей;

залучати здобувачів до науково-дослідницької педагогічної діяльності;

знайомити із сучасним станом освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; з інноваційним педагогічним досвідом;

залучати здобувачів до самостійного розв'язання освітніх завдань;

формувати творче мислення, індивідуальний стиль професійної діяльності.

2. БАЗИ ПРАКТИКИ

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів.

Базою навчальної психолого-педагогічної практики є заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільського, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, що мають відповідну методичну базу для того, щоб забезпечити якісну підготовку фахівців за профілем, і таким чином відповідають програмним вимогам практики.

3. ПЕРЕЛІК ВИЗНАЧЕНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Для здобувачів за освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія):

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біології, географії, наук про здоров'я, освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання й розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

СК 14. Здатність вивчати психологічні, вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, класу, особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності, мотивації здобувачів освіти, організації їх пізнавальної діяльності та корекції освітнього процесу.

СК 15. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, до створення умов, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

Програмні результати навчання:

За результатами проходження практики студент повинен уміти:

ПРН 14. Знати психолого-педагогічні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості здобувача освіти, забезпечувати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами.

4. ТЕРМІН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	другий
Семестр	третій
Терміни практики	2 тижні
Кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Кваліфікація	Бакалавр середньої освіти (Біологія та здоров'я людини. Географія). Вчитель біології та основ здоров'я закладу загальної середньої освіти
Вид підсумкового контролю	залік

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна психолого-педагогічна практика здобувачів організовується на підставі наказу ректора. Безпосереднє керівництво виробничою педагогічною практикою здобувачів здійснюють керівники практики – науково-педагогічні працівники кафедри психології освіти та кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій здобувачам роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження, проводиться інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Під час практики здобувачі організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту школи, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку школи, виконують розпорядження адміністрації школи й керівників практики.

Для виконання програми практики, реалізації її завдань та проведення окремих видів навчально-виховної роботи з учнями здобувачі закріплюються за певними класами та вчителями. Щоденне навантаження студента становить 6-8 годин робочого часу.

Режим роботи практикантів визначається керівниками практики. Усі практиканти повинні приходити в школу не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в школі визначається змістом та планом проведення практики.

У разі порушення поставлених вимог студент-практикант усувається від проходження практики. Студент, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підбиваються підсумки, оцінюються результати роботи.

Порядок проходження практики за технологіями дистанційного навчання

Організація та керівництво практикою

1. Під час карантину або інших ситуацій, коли можливості фізичного відвідування баз практик здобувачами вищої освіти обмежені або відсутні й традиційні технології проведення практики здобувачів вищої освіти не можуть бути застосовані, практику може бути переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до розпоряджень по університету, з урахуванням Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/axjsh>) та на основі Додатку 5 до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою університету 31.08.2021 р.).

У разі переведення освітнього процесу в університеті на навчання з використанням технологій дистанційного навчання практики проводяться на базі структурних підрозділів та лабораторій університету, що забезпечують виконання програми практики. Практична підготовка може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання на підприємствах, організаціях, установах для спеціальностей, на яких можлива її організація з використанням такої форми навчання.

2. Завідувачі кафедр, факультетські керівники практик, науково-педагогічні працівники — керівники практик забезпечують підготовку інформаційних і навчально-методичних матеріалів (програму, індивідуальні завдання, критерії оцінювання, зразки документації, форми звітності, інформаційні ресурси та ін.) для дистанційного супроводу практики здобувачів вищої освіти університету.

3. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу університету під час проведення практик за технологіями дистанційного навчання може здійснюватися через платформи/сервіси MOODLE, Google Meet, ZOOM, електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (ZOOM, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати тощо.

4. Під час проведення настановних інструктивних нарад із питань проходження практики, підсумкових конференцій за її результатами, заходів поточного та підсумкового контролю за виконанням програми практики, захисту матеріалів практики перед комісією з використанням технологій дистанційного навчання має бути забезпечено:

- авторизований доступ до платформ/сервісів MOODLE, Google Meet, ZOOM;
- можливість визначення часу початку і завершення доступу, тривалості проведення заходу;
- об'єктивність критеріїв перевірки виконаних завдань програми практики.

5. Керівник практики в системі MOODLE розміщує програму практики/методичні рекомендації з проходження практики за технологіями дистанційного навчання, час консультацій та іншу інформацію, необхідну здобувачам вищої освіти.

Перед початком практики проводять настановну конференцію, під час якої здобувачів вищої освіти ознайомлюють зі змістом, завданнями та організацією практики, веденням документації, критеріями оцінювання практики, правилами заповнення щоденника з практики; керівники практики та здобувачі вищої освіти узгоджують обраний сервіс відеозв'язку та ін.

Керівник практики від університету зобов'язаний:

— організувати проведення настановної конференції за допомогою обраного сервісу відеозв'язку.

— забезпечити здобувачів вищої освіти необхідними інструктивно-методичними матеріалами для проходження практики, розмістивши їх на електронній платформі MOODLE.

— систематично консультувати здобувачів освіти щодо виконання всіх завдань практики за допомогою обраного сервісу відеозв'язку.

— організувати проведення підсумкової конференції та захист звітів за допомогою обраного сервісу відеозв'язку.

— забезпечити фото- та/або відеофіксацію етапів проведення практики (настановних інструктивних нарад, поточного контролю, захисту матеріалів практики, підсумкових конференцій).

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

— бути присутнім на настановній та підсумковій конференціях, які проводяться за допомогою обраного сервісу відеозв'язку.

— виходити на зв'язок із керівником практики під час консультацій, які проводяться за допомогою обраного сервісу відеозв'язку.

— виконувати всі завдання, передбачені програмою практики.

— здійснювати фото- та/або відеофіксацію етапів виконання індивідуальних завдань.

— надсилати виконані завдання з практики в електронну систему MOODLE у встановлений керівником час.

— своєчасно надати керівнику практики звітну документацію та захистити звіт з практики.

— звітні матеріали практики в паперовому варіанті здобувачі вищої освіти подають на кафедри після завершення дистанційного навчання.

6. Для проведення контрольних заходів (заліку) з підбиття підсумків практики використовують платформи/сервіси MOODLE, Google Meet, ZOOM.

7. Процедура проходження практики та підбиття її підсумків визначає наказ про проведення відповідної практики, який доводять до відома науково-педагогічних працівників – керівників практики та здобувачів вищої освіти з використанням електронної пошти, месенджерів (Viber, Telegram та ін.).

8. Деканат факультету на електронному диску корпоративної електронної пошти створює папки з назвою шифру академічної групи здобувачів вищої освіти, завантажує електронні версії відомостей обліку успішності та надає доступ до папок голові комісії з захисту практики. Електронні версії відомостей обліку успішності надходять на електронну пошту голови комісії з захисту практики.

9. Після перевірки матеріалів практики науково-педагогічними працівниками—керівниками практики та їх оцінювання комісією із захисту практики голова комісії виставляє в електронній версії відомості обліку успішності оцінку за практику.

10. Підсумкові оцінки за практику оголошують здобувачам вищої освіти в день проведення захисту її матеріалів онлайн.

11. Голова комісії з захисту практики не пізніше наступного дня після його проведення надсилає електронну версію відомості обліку успішності на адресу електронної пошти деканату факультету.

12. Оцінку за практику вносять до відомості обліку успішності, залікової книжки/індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти після завершення карантинних обмежень.

13. Звітні матеріали практики в паперовому варіанті здобувачі вищої освіти подають на кафедру після завершення карантинних обмежень.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Керівник практики здобувача вищої освіти від кафедр:

— контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходять практику;

— до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці;

— бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань організації практики;

— контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;

— контролює виконання програми практики та дотримання термінів її проведення;

— контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

— надає консультації, надає методичну допомогу здобувачам під час проходження практики, перевіряє робочу документацію;

— проводить консультації з опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

- інформує здобувачів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти, оцінює результати проходження практики;
- приймає звіти з практики;
- готує звіт про проведення педагогічної практики.

Керівник практики від бази практики

(здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за проведення практики):

- розподіляє здобувачів за робочими місцями відповідно до графіку проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання певних видів робіт;
- ознайомлює здобувачів із організацією робіт на робочому місці;
- забезпечує виконання графіків проходження практики;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами-практикантами сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання дослідницької роботи;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики.

Обов'язки здобувачів вищої освіти під час проходження практики:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики;
- до початку практики пройти в університеті інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці;
- до початку практики одержати від керівника практики від факультету направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- відповідати за виконану роботу та її результати;
- вести щоденник практики;
- своєчасно виконати програму практики, подати звіт та захистити його у визначені терміни.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ,

ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

При прибутті на базу практики здобувачі вищої освіти повинні:

- отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці та поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.
- знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я учнів;
- забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання учнів;
- мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу;
- пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці;
- керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу;
- дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території навчального закладу;
- дотримуватися правил особистої гігієни;
- при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- знати вимоги електро- і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння;

- вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;
- виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі вищої освіти;
- оперативно повідомляти про всі несправності обладнання, виявлені в процесі роботи, про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я;

- знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги і т. д.).

2. Здобувач вищої освіти повинен знати, що при виконанні професійних обов'язків на нього можуть впливати такі шкідливі або небезпечні фактори:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електрострумом;
- небезпека виникнення загорань та пожеж;
- порушення параметрів мікроклімату, передбачених для навчальних приміщень;
- висока щільність епідемічних контактів;
- довготривалі статичні навантаження.

3. Здобувач вищої освіти повинен виконувати тільки ту роботу, яка йому доручена згідно з програмою практики.

4. У разі залучення здобувача вищої освіти до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно доповісти про це керівнику практики.

Здобувач вищої освіти повинен забезпечити умови для проведення занять у навчальному кабінеті і несе особисту відповідальність за порушення правил безпеки, вимог охорони праці і санітарно-гігієнічних правил. Він зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямок евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

У навчальному кабінеті не допускається знаходження та використання легкозаймистих пожежонебезпечних предметів чи речовин, а також забороняється використання джерел відкритого вогню, обігрівачів, електричних чайників, кип'ятильників, несертифікованих подовжувачів та саморобних пристроїв.

Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території навчального закладу.

При роботі необхідно дотримуватися наступних заходів безпеки від ураження електричним струмом:

- не торкатися до відкритих і негороджених струмоведучих частин електроприладів, комп'ютерного обладнання та оргтехніки, до оголених або з пошкодженою ізоляцією проводів;
- не включати в електромережу і не відключати прилади мокрими і вологими руками;
- дотримуватися послідовності включення і виключення приладів, не порушувати технологічні процеси;
- не залишати включені в електромережу прилади без нагляду, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- не пересувати включені в електричну мережу прилади, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
- не складати на електроприлади папір, речі та інші предмети;
- не проводити вимикання пристроїв ривком за шнур живлення;
- не намагатися виконати ремонт включеного в мережу електрообладнання;
- не згинати і не затискувати електричні з'єднувальні кабелі, дроти (шнури).

Дотримання правил поведінки в аварійних ситуаціях

Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби.

У разі отримання травми здобувач вищої освіти зобов'язаний припинити роботу, покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої допомоги і звернутися до медичного пункту. При

отриманні травми іншим працівником необхідно надати йому першу домедичну допомогу. За необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 і повідомити про факт травмування. Забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, а якщо це неможливо (існує загроза життю і здоров'ю оточуючих) – фіксування обстановки шляхом складання схеми, протоколу, фотографування або іншим методом.

У разі появи задимлення або загоряння негайно припинити роботу, відключити у щитку відповідне електрообладнання, евакуювати дітей з кабінету до безпечного місця, сповістити голосом про пожежу і вручну задіяти автоматичну пожежну сигналізацію (АПС), викликати пожежну охорону за телефоном 101, повідомити про це адміністрацію навчального закладу. При відсутності явної загрози життю вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою первинних засобів пожежогасіння.

При використанні вогнегасників не можна направляти в бік людей струмінь вуглекислоти і порошку. При користуванні вуглекислотним вогнегасником, щоб уникнути обмороження не братися рукою за розтруб вогнегасника. При загорянні електроустаткування для його гасіння слід застосовувати тільки вуглекислотні або порошкові вогнегасники.

У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.

6. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна психолого-педагогічна практика є початковим етапом практичного освоєння педагогічної професії. З метою ознайомлення студентів із системою середньої освіти в Україні, з особливостями роботи різних типів закладів середньої освіти практика проводиться у закладах середньої освіти різного типу.

Практична діяльність студентів здійснюється за індивідуальним планом, який складається кожним студентом на початку практики.

У індивідуальному плані слід відобразити такі види діяльності студента з психології та педагогіки під час практики:

№ з/п	Зміст роботи	Орієнтовний час на виконання завдань	Форми й методи організації діяльності	Форма звіту
Змістовий модуль 1. Педагогічний аналіз освітнього процесу (завдання з педагогіки)				
1.	Настановна конференція. Організаційні питання практики (розподіл за базами практик, ознайомлення з індивідуальними завданнями відповідно бази практики. Проходження інструктажу з правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці)	2 год.	Участь у конференції.	Фіксація інформації у щоденнику.
2.	Ознайомлення з організацією освітнього процесу в школі, плануванням роботи школи, внутрішкільним розпорядком (бесіда з директором школи, заступником директора школи). Знайомство з учителями, учнями класу, напрямками роботи школи, завданнями на рік. Ознайомлення з плануванням та організацією освітнього процесу в класі, класною документацією (журнал, плани роботи, особові справи учня). Відвідування уроків у класі, складання плану роботи студента на період практики.	3 год.	Бесіда, відвідування уроків	Запис у щоденнику спостережень.
3.	Вивчення системи роботи класного керівника: а) аналіз плану виховної роботи класного керівника; б) ознайомитися зі змістом, формами і методами роботи класного керівника з учнівським колективом;	6 год.	Бесіда з вчителем, огляд документації, спостереження за роботою класного керівника. Допомога класному керівникові у	Запис у щоденнику спостережень Конспект виховного заходу, його аналіз.

	<p>в) ознайомлення з індивідуальною роботою зі школярами;</p> <p>г) спостереження за роботою класного керівника з активом класу.</p> <p>д) перегляд учнівських щоденників, аналіз записів класного керівника у щоденниках учнів.</p> <p>Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу; аналіз проведеного виховного заходу.</p>		<p>підготовці і проведенні виховного заходу, згідно з індивідуальним планом студента.</p> <p>Бесіда з учнями</p>	
4.	<p>Ознайомлення з системою педагогічного керівництва спільної діяльності сім'ї та школи у вихованні та навчанні дітей (план роботи з батьками, тематика батьківських зборів).</p> <p>Допомога вчителю у підготовці матеріалів до батьківських зборів: повідомлення згідно з тематикою батьківських зборів, куточка для батьків.</p>	4 год.	<p>Бесіда з класним керівником.</p> <p>Відвідання батьківських зборів у класі (за можливістю), спостереження за проведенням індивідуальної бесіди з батьками й допомога класному керівникові у підготовці і проведенні батьківських зборів.</p>	Фіксація у щоденнику змісту бесіди, результатів спостереження за роботою
5.	Ознайомлення з роботою дитячих гуртків чи об'єднань за інтересами	2 год	Бесіда з керівником гуртка, об'єднання, ознайомлення з планами роботи, відвідування заняття гуртка	Фіксація у щоденнику змісту бесіди, результатів спостереження за роботою.
6.	Спостереження за освітнім процесом, аналіз уроку за: <ul style="list-style-type: none"> а) здійсненням викладання та засвоєння учнями знань, умінь та навичок; б) реалізацією на уроці принципів навчання; в) використанням вчителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної діяльності учнів. 	5 год	Спостереження на уроці, заповнення протоколу спостереження	Протоколи спостережень
Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку (завдання з психології)				
7.	Аналіз взаємодії вчителя й учнів	4 год.	Спостереження, опрацювання літератури	Протокол спостережень
8.	Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учнів під час уроку	4 год.	Спостереження, опрацювання літератури	Протокол спостережень
9.	Вивчення організованості учнів під час уроку	4 год.	Спостереження, опрацювання літератури	Протокол спостережень

10.	Діагностика та розвиток пізнавальних процесів учнів	5 год.	опрацювання літератури, добір методів діагностики та вправ на розвиток психічних процесів	Зведення таблиця методів діагностики та вправ на розвиток одного з психічних процесів
11.	Підготовка психологічної характеристика особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку	4 год.	узагальнення, складання психологічної характеристики особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку	Таблиця «Психологічна характеристика особливостей поведінки та діяльності учнів під час уроку»
12.	Оформлення звіту та інших документів з практики. Підбиття підсумків практики. Залік	2 год	Узагальнення матеріалів практики. Звіти студентів про виконання індивідуального плану.	Звіт про педагогічну практику студентів.

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Матеріали навчальної психолого-педагогічної практики мають бути набрані на комп'ютері.

У щоденнику практики повинні бути :

відмітки про прибуття та вибуття з бази практики, засвідчені підписом керівника та печаткою підприємства, організації, установи;

Календарний графік проходження практики, засвідчений підписом керівника та печаткою підприємства, організації, установи-базы практики, у якому повинні бути **відповідні записи** :

- результати вивчення шкільної та класної документації;
- результати спостереження і бесід з адміністрацією школи, класним керівником, вчителем;
- про відвідані уроки під час практики;
- позаурочні та виховні заходи;
- підготування та проведення заходів та завдань з психології;
- участь у консультаціях / конференціях тощо;
- пропозиції та побажання щодо проходження практики.

Робочі записи під час практики, у яких деталізовано проведені види робіт та виконання завдань практики.

Індивідуальний план студента-практиканта. Він складається кожним студентом в перший день навчальної психолого-педагогічної практики після ознайомлення з класом, класним керівником, його планом виховної роботи і подається на затвердження керівникам практики .

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

Звіт про практику повинен містити відомості про виконання здобувачем освітнього ступеня «бакалавр» усіх розділів програми практики. Обов'язковою є наявність висновків та пропозицій практиканта на основі аналізу освітнього процесу. Обсяг звіту складає 2-4 сторінок комп'ютерного набору.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані.

Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, інтервал 1 з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;

Титульна сторінка оформлюється за встановленою формою (див. Додатки).

Структура звіту:

— вступ (описати місце проходження практики, характеристику установи – бази практики);
— звіт про виконання завдань з педагогіки, зазначити виконані завдання практики з педагогіки, вказати які та скільки уроків та виховних заходів відвідано, яке вони справили враження, які дослідження проведено під час практики, яку допомогу надано школі;

— звіт про виконання завдань з психології, який повинен містити опис тих спостережень, які проводилися під час практики, узагальнені висновки про психологічну характеристику особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку; узагальнений опис методів діагностики та можливостей розвитку психічних процесів; узагальнений висновок про розвивальний вплив уроку на психічний розвиток учнів;

— підрозділ про дотримання правил охорони життя та здоров'я учасників освітнього процесу;

— висновки і пропозиції (сформулювати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які студент-практикант визначив як найбільш ефективні, визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу).

Звіт повинен бути підписаний на останній сторінці здобувачем освіти, керівником бази практики (засвідчений печаткою), на титульній — керівниками практики від кафедр університету із зазначенням оцінки за практику.

Звітну документацію здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики на історичному факультеті у триденний термін після її завершення.

– обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше 2-х сторінок);

– текст набирається на аркушах паперу формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;

– титульна сторінка оформляється за встановленою формою.

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем освітнього ступеня «бакалавр» усіх розділів програми практики. Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій, складених практикантом на основі аналізу освітнього процесу.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані.

Час та місце проведення підсумкової конференції оголошується додатково.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Загальні критерії оцінювання результатів практики

При оцінюванні результатів практик враховується наступне:

— ступінь та якість виконання завдань практики.

— якість оформлення звітної документації та своєчасність її подання.

Оцінка «*відмінно*» (90-100 балів) — всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння здобувача застосовувати і творчо використовувати теоретичні знання з педагогіки та психології. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології пошуку, опрацювання інформації, продемонстровано активність та ініціативність під час виконання завдань практики. Звітна документація оформлена згідно з вимогами, подана у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи, проведеної впродовж періоду проходження практики.

Оцінка «*дуже добре*» (82-89 балів) — завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні знання з психології та педагогіки. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звітна документація оформлена згідно з вимогами, подана у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи, проведеної, впродовж усього періоду проходження практики.

Оцінка «*добре*» (75-81 бал) — завдання практики виконано, але неповно, під час їх виконання допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи, проведеної впродовж періоду проходження практики.

Оцінка «*задовільно*» (67-74 бали) — завдання практики виконано у неповному обсязі, під час їх виконання допускалися помилки. Звітна документація оформлена в неповному обсязі або з помилками. Щоденник оформлений некоректно.

Оцінка «*достатньо*» (60-66 балів) — завдання практики виконано не в повному обсязі та із

значними помилками. Документація оформлена недбало та неповно. При оформленні щоденника допущені суттєві помилки.

Оцінка «незадовільно» (менше 59) — завдання не виконані, виявлено несформованість вміння виконувати пропонувані завдання. Звітна документація не оформлена або оформлена із суттєвими помилками.

Оцінювання практики

Загальна оцінка з практики складається із суми балів з педагогіки та психології.

Критерії оцінювання практики з педагогіки

Змістовий модуль 1. Педагогіка

45-50 балів

Завдання практики з педагогіки виконано в повному обсязі. Студент вміє застосовувати і творчо використовувати педагогічні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість при виконанні завдань. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики. Студент активний під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.

41-44 бали

Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації освітнього процесу закладу загальної середньої освіти, або відсутні узагальнені результати окремих видів робіт). Виявлено вміння студента застосовувати педагогічні знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення. Студент активний під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.

38-40 балів

Завдання практики з педагогіки виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст програмних завдань. Студент дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації. Студент бере участь в обговоренні результатів практики під час захисту практики, демонструє знання щодо організації освітнього процесу.

34-37 балів

Завдання практики з педагогіки виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному програмою; однак у оформленні звітної документації не витримані всі вимоги, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються помилки щодо вживання професійної термінології. Студент бере участь в обговоренні результатів практики під час захисту практики, демонструє поверхові знання щодо організації освітнього процесу.

30-33 бали

Всі завдання практики з педагогіки виконано поверхово, допущені неточності, помилки. У звітній документації є всі матеріали, але у їхньому оформленні наявні порушення вимог, трапляються помилки щодо вживання професійної термінології. Студент відповідає на запитання під час захисту практики, демонструє поверхові знання щодо організації освітнього процесу.

18-29 балів (не зараховано з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог програми)

Студент-практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають визначеним у програмі завданням. Зібрані матеріали подані переважно у вигляді ксерокопій.

17 і менше балів (не зараховано з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)

Студент-практикант з певних причин не пройшов практику, не оформив звітну документацію.

***Критерії оцінювання та розподіл балів
під час оцінювання завдань
з психології***

Розподіл балів (50 балів):

Вид роботи	Бали
Вивчення організованості учня під час уроку	8
Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку	8
Аналіз взаємодії вчителя і учня.	8
Добір методів діагностики та вправ на розвиток психічних процесів для учнів	8
Підготовка психологічної характеристика особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку	8
Відповідність звіту та змісту щоденника програмовому змісту діяльності практиканта, якість її оформлення	10
Разом	50

Критерії оцінювання практики:

Протоколи вивчення організованості учня під час уроку, спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку та аналізу взаємодії вчителя і учня, складені за запропонованою схемою (**по 8 балів кожен**):

8 балів – підготовлений здобувачем протокол за структурою та змістом відповідає запропонованій орієнтовній схемі, віддзеркалює здійснену здобувачем роботу з вивчення психологічних особливостей та проявів поведінки учнів, віддзеркалює основні результати психологічного спостереження за поведінкою та діяльністю учнів на уроці. Зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно та містять опис основних особливостей взаємодії учня та вчителя/провів організованості учня/його навчально-пізнавальних інтересів під час уроку, зазначено основні розвивальні впливи вчителя на учнів. Загалом, складений здобувачем протокол засвідчує вільне володіння психологічними поняттями та категоріями, розуміння ним основних психологічних закономірностей спілкування, навчання, динаміки психічного розвитку та демонструє здатності здобувача в їх реалізації в освітньому процесі.

7 балів – підготовлений здобувачем протокол за структурою та змістом відповідає запропонованій орієнтовній схемі, віддзеркалює здійснену здобувачем роботу з вивчення психологічних особливостей та проявів поведінки учнів, віддзеркалює основні результати психологічного спостереження за поведінкою та діяльністю учнів на уроці, хоча містить неточності та незначні помилки у викладі основних результатів психологічних спостережень. Зроблені здобувачем висновки логічні, ґрунтовні, викладені послідовно та містять опис основних особливостей взаємодії учня та вчителя/провів організованості учня/його навчально-пізнавальних інтересів під час уроку, хоча і містять окремі неточності та огріхи змістового характеру, виокремлено лише деякі їх особливості та закономірності. Загалом, складений здобувачем протокол засвідчує володіння основними психологічними поняттями та категоріями, розуміння ним основних психологічних закономірностей динаміки психічного розвитку але недостатньо демонструє здатності здобувача в їх реалізації в освітньому процес. При підготовці протоколу здобувач припускався окремих огріхів у використанні психологічної термінології, допустив незначні стилістичні та граматичні помилки.

6 балів – підготовлений здобувачем протокол за структурою та змістом частково відповідає запропонованій орієнтовній схемі, недостатньо віддзеркалює здійснену здобувачем роботу вивчення психологічних особливостей та проявів поведінки учнів; викладі основних результатів психологічних спостережень подано частково з суттєвими огріхами. Зроблені здобувачем висновки містять загальну інформацію про особливості взаємодії учня та вчителя/прови організованості учня/його навчально-пізнавальних інтересів під час уроку, не виокремлено у висновках до протоколу основні особливості та психологічні закономірності навчання та спілкування та динаміки психічного розвитку. Загалом, складений здобувачем протокол засвідчує часткове розуміння здобувачем сутності спостережуваних психічних явищ у поведінці та діяльності учня під час уроку, недостатню обізнаність здобувача у можливостях розвивального впливу уроку. Містить значну кількість помилок, неточностей та огріхів як мовно-стилістичних і у використанні психологічної термінології.

0-5 балів – протокол не подано або його зміст та структура не відповідають запропонованій

схемі або виявлено академічну недоброчесність здобувача.

Підготовка психологічної характеристика особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку (8 балів):

8 балів — зміст психологічної характеристики особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку, віддзеркалений в узагальнюючій таблиці, відповідає особливостям поведінки учнів виявленим при відвудуванні уроків та складанні протоколів №№ 1-3; чітко, повно та аргументовано сформульовані індивідуалізовані впливи для оптимізації психічного розвитку учнів під час уроку; здобувач демонструє творчий підхід та ґрунтовне знання психологічних закономірностей розвитку учнів молодшого шкільного віку.

7 балів — зміст психологічної характеристики особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку, віддзеркалений в узагальнюючій таблиці, але містить певні неточності, неповно відповідає особливостям поведінки учнів виявленим при відвудуванні уроків та складанні протоколів №№ 1-3; чітко, але недостатньо аргументовано сформульовані індивідуалізовані впливи для оптимізації психічного розвитку учнів під час уроку; здобувач демонструє традиційний підхід до організації розвивальних впливів, хоча демонструє загалом знання психологічних закономірностей розвитку учнів молодшого шкільного віку. Містить окремі огріхи у використанні психологічної термінології, допусткає незначні стилістичні та граматичні помилки.

6 балів — зміст психологічної характеристики особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку, неповно віддзеркалений в узагальнюючій таблиці, і лише частково відповідає особливостям поведінки учнів виявленим при відвудуванні уроків та складанні протоколів №№ 1-3; сформульовані індивідуалізовані впливи для оптимізації психічного розвитку учнів під час уроку поверхові, загальні і не відображають розуміння здобувачем основних психологічних закономірностей розвитку учнів молодшого шкільного віку. Містить значну кількість помилок, неточностей та огріхів як мовно-стилістичних і у використанні психологічної термінології.

0-5 балів — узагальнююча таблиця не складена, або в неї внесено лише окремі елементи або її зміст та структура не відповідають пропонованій схемі або виявлено академічну недоброчесність здобувача.

Добір методів діагностики та вправ на розвиток психічних процесів для учнів (8 балів):

8 балів – здобувачем відібрано зазначену у завданні кількість психодіагностичного інструментарію для діагностики психічного процесу учнів; комплекс вправ, відібраний для розвитку того ж психічного процесу, відповідає віковим особливостям учнів. При укладанні таблиці до завдання коректно зроблені посилання на інформаційні джерела та правильно, повно описано кожну вправу та психодіагностичний інструментарій;

7 балів – здобувачем відібрано меншу за зазначену у завданні кількість психодіагностичного інструментарію для діагностики психічного процесу в учнів; комплекс вправ, відібраний для розвитку того ж психічного процесу, або неповний або лише частково відповідає віковим особливостям учнів. При укладанні таблиці до завдання посилання на інформаційні джерела зроблено частково правильно, або неповно описано кожну вправу та психодіагностичний інструментарій; або не зазначено основні властивості психічного процесу на діагностику/розвиток яких вони спрямовані. Опис містить незначні огріхи як мовно-стилістичних і у використанні психологічної термінології.

6 балів – здобувачем відібрано лише одну методику для діагностики психічного процесу в учнів; та 1-2 вправи для розвитку психічного процесу, не враховані при їх відборі вікові особливості учнів. При укладанні таблиці до завдання незроблені або зроблені з помилками посилання на інформаційні джерела, неповно описано вправи та психодіагностичний інструментарій; не зазначено основні властивості психічного процесу на діагностику/розвиток яких вони спрямовані. Опис містить значні огріхи та неточності як мовно-стилістичних і у використанні психологічної термінології.

0-5 балів – підібраний психодіагностичний інструментарій та вправи не відповідають завданню; стосуються діагностики та розвитку різних пізнавальних процесів, відсутні їх опис, посилання на інформаційні джерела; виявлено академічну недоброчесність здобувача.

Відповідність звіту та змісту щоденника програмовому змісту діяльності практиканта, якість її оформлення (10 балів):

9-10 балів – звіт про виконання завдань з психології оформлено згідно з вимогами, він містить аналіз виконання завдань з психології, у щоденнику практики віддзеркалено хід виконання завдань

з психології, звітна документація з психології не містить лексико-граматичних помилок;

7-8 балів – звіт про виконання завдань з психології оформлено згідно з вимогами, звіт про практику містить неповний аналіз виконання завдань з психології, у щоденнику практики частково/неповно віддзеркалено хід виконання завдань з психології, звітна документація з психології містить помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – звіт про виконання завдань з психології оформлено згідно з вимогами, але містить ряд неточностей і є неповним, звіт про практику не містить аналізу виконання завдань з психології, у щоденнику практики не віддзеркалено хід виконання завдань з психології, звітна документація з психології містить помилки мовного та змістового характеру

0-5 балів — матеріали практики не подано, або містять суттєві порушення вимог до їх оформлення та змісту.

9. ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Формою звітності за практику є письмовий звіт. Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, протоколи та ін.) подається на рецензування керівникам практики від кафедр. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівниками практики від кафедр звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Щоденник практики — основний документ, що відображає поточну діяльність студента, етапи виконання завдань. Щоденник є частиною звіту студента.

Звітні матеріали навчальної психолого-педагогічної практики студентів (щоденник, звіт) зберігаються у кабінеті практики на факультеті.

Звіт з практики захищається здобувачем на комісії, призначеній факультетським керівником практики. До складу комісії входять три особи: керівники практики від кафедр університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі психології та педагогіки. Комісія оцінює результати практики здобувачів у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики здобувачів в університеті впродовж десяти днів навчальних занять після завершення практики. Підведення підсумків практики відбувається відповідно до вимог, передбачених робочою програмою практики. Місце, час і форма захисту практики визначається деканатом факультету і доводиться до відома здобувачів та керівників практик.

У здобувачів заочної форми навчання захист практики відбувається в період сесії, яка проходить після практики. Конкретна дата складання заліків з практики визначається в наказі ректора про направлення на практику.

Загальна оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності здобувача, в залікову книжку/індивідуальний навчальний план здобувача за підписом голови комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надане право на проходження практики в інший термін за визначених умов.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Психологія

1. Баєв В.Ф. Психологічне вивчення учнів. Київ, 1997.
2. Бенеш Г. Психологія. Довідник: пер. з нім. Київ: Знання-Прес, 2007.
3. Варій М. Загальна психологія: підручник. В 2-х т. Т.1. Львів: Априорі, 2016. 382с.
4. Варій М. Загальна психологія: підручник. В 2-х т. Т.2. Львів: Априорі, 2016. 258с.
5. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія : навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
6. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 388 с.
7. Дуткевич Т.В. Загальна психологія: теоретичний курс: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 432 с
8. Дуткевич Т.В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога (Теоретичний курс) : навч. посіб. Київ: КНТ, 2017. 265 с.
9. Загальна психологія: підруч. для студентів ВНЗ /за загальною редакцією акад. С.Д.Максименка. Київ: Форум, 2000.
10. Загальна психологія: Підручник /О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. К.: Либідь, 2005.
11. Загальна психологія: Хрестоматія / Долинська Л.В. та ін. Київ: Каравела, 2017. 640 с.

12. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості Київ, 1989.
13. Москальова А.С., Москальов М.В. Методи психодіагностики в навчально-виховному процесі: навч. посіб. Київ, 2014. 360с.
14. Палій А.А. Методи діагностики психічного розвитку дітей. Івано-Франківськ, 2013. 430 с.
15. Психологічна енциклопедія. / автор-упорядник О. М. Степанов. Київ : «Академвидав», 2006. 424 с.
16. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник/ укладачі М.В.Лемак, В.Ю.Петрище. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
17. Савчин Мирослав Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ:Академія, 2018, 2020. 344 с.
18. Яковенко О.В. Інтелект та мислення. Психологічний практикум: методичний посібник. Ки: ТОВ «НВП ІНТЕРСЕРВІС», 2017. Частина 1. 48 с.

Педагогіка

Основна

Основна:

1. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І.Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта», Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник . 3-тє видання, перероблене та доповнене. Київ: Ліра-К, 2016. 608 с.
3. Михалюк А. М. Педагогіка : інтерактивний контент. Навчально- методичний посібник. Київ : Видавництво «Каравела», 2023. 244с
4. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. І доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. – 168с.
5. Сікорський П. І. Нова педагогіка : підручник, Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 540с.
6. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка : модульний курс [Текст]. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол : – Львів : «Новий Світ – 2000», 2022. – 567[1]с.
7. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки [текст] : навч. посіб.– К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 316с.

Допоміжна:

8. Гущина Н. І. Нова українська школа : організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу : навч.-метод. посіб. / Н. І. Гущина , Т. Г. Орлова, Л. Г. Кондратова. – К. Видавничий дім «Освіта», 2021. – 160с.
9. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
10. Нова українська школа: poradnyk dlya vchytelya / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>

Додаткова:

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка [Текст] : навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.

3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (Редакція станом на 08.08.2021) [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (Редакція станом на 08.08.2021) [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

5. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.

6. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.

7. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.

8. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

9. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240 с.

10. Формування особистості в освітньо-виховному середовищі навчального закладу: проблеми і пошуки: зб. наук. праць / за заг. ред. доц. Мирончук Н.М. Житомир: ФОП «Левковець», 2014. 244 с.

11. ДОДАТКИ

Додаток 1

Взірець індивідуального плану проходження навчальної психолого-педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження навчальної психолого-педагогічної практики
в закладі загальної середньої освіти
студента (ки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
предметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітня програма
Біологія та здоров'я людини. Географія

Прізвище Ім'я По батькові студента (ки)

Кам'янець-Подільський 2024 р.

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Взяти участь у настановній конференції, ознайомитися з програмою навчальної психолого-педагогічної практики		
2.	Ознайомитись з навчально-виховною роботою школи: а) взяти участь у бесіді про основні напрями роботи школи, завдання на поточний рік; б) ознайомитись із шкільною документацією: планом роботи школи, особовою справою учня, класним журналом		
3.	Ознайомитись із системою роботи класного керівника: а) проаналізувати план виховної роботи класного керівника і зафіксувати у щоденнику його фрагмент на період практики; б) ознайомитись зі змістом, формами і методами роботи класного керівника; в) взяти участь у бесіді з класним керівником з метою ознайомлення з проведенням ним індивідуальної роботи зі школярами; г) ознайомитись із формами роботи класного керівника з батьками учнів; д) провести спостереження за роботою класного керівника з активом класу		
4.	Надати допомогу класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу; Зробити аналіз проведеного виховного заходу		
5.	Ознайомитися з навчальним процесом загальноосвітнього навчального закладу. Відвідати протягом проходження практики студентами не менше 15 уроків і провести спостереження: а) за здійсненням викладання та засвоєння учнями знань, умінь та навичок; б) за реалізацією на уроці принципів навчання; в) за використанням вчителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної діяльності учнів;		
6.	Вивчення організованості учня під час уроку		
7.	Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учнів під час уроку		
8.	Аналіз взаємодії вчителя і учнів		
9.	Добір методів діагностики та вправ на розвиток психічних процесів для учнів молодшого шкільного віку		
10.	Підготовка психологічної характеристика особливостей поведінки та навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку		
11.	Систематично вести записи у щоденнику педагогічної практики		
12.	Підготувати звіт про роботу за період практики		
13.	Взяти участь у підсумковій конференції з навчальної психолого-педагогічної практики		

Підпис

Ім'я, Прізвище студента

Схема
звіту про навчальну психолого-педагогічну практику

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет

ЗВІТ
про навчальну психолого-педагогічну практику
студента (ки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
предметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітня програма
Біологія та здоров'я людини. Географія

Прізвище Ім'я По батькові студента (ки)

База практики:

Терміни проходження:

Керівник практики від кафедри педагогіки та
менеджменту освіти

Оцінка _____

Керівник практики від кафедри психології освіти

Оцінка _____

ВСТУП

1. Місце проходження практики (місто, установа).
2. Характеристика установи-бази практики (тривалість існування, категорія, спеціалізація).

II. Педагогічна складова звіту має містити відповіді на питання:

1. Які особливості роботи цієї школи мав(ла) нагоду спостерігати?
2. Які уроки відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Справили позитивне враження? Залишили байдужими? Не сподобались? Чому?
3. Які враження від організації виховної роботи в класі? В школі? Які цікаві виховні заходи спостерігав (ла)?
4. З якими формами виховної роботи познайомився (лася)?
5. Які психолого-педагогічні спостереження і дослідження провів(ла) під час практики?
6. У чому полягає роль психолого-педагогічних спостережень та досліджень при організації освітнього процесу вчителем?
7. Яку практичну допомогу надано школі (виготовлено наочність, дібрано дидактичні матеріали, розроблено методичні поради, виховний захід тощо)?

III. Психологічна складова звіту має містити відповіді на питання:

1. Розвитку яких професійних компетентностей сприяла практика?
2. Які психологічні спостереження провів(ла) під час практики? Які індивідуальні завдання виконував(ла) під час практики?
3. Які вікові особливості взаємодії учня з іншими учасниками педагогічного процесу, зокрема з учителем, Вами виявлено?
4. Які прояви навчально-пізнавальних інтересів учнів на уроці Ви спостерігали?
5. Які особливості поведінки та діяльності учнів під час уроку Ви можете виокремити? Чим вони зумовлені?
6. Які методи діагностики пізнавальних процесів можуть використовуватися вчителем? Які прийоми та техніки розвитку пізнавальних процесів можуть використовуватися під час уроків в початковій школі?
7. Як урок впливає на психічний та особистісний розвиток учнів? Відповідь аргументуйте.

IV. Зазначте труднощі, які виникали під час виконання завдань з психології та способи їх вирішення, які ви використовували.

V. Як забезпечували виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу?

VI. Висновки та пропозиції за результатами практики.

Дата

Підпис практиканта

Підпис керівника бази практики

Ім'я Прізвище

Вимоги до оформлення конспекту виховного заходу

Взірець ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Конспект виховного заходу

на тему: _____

студента (ки) _____ групи _____ курсу
_____ факультету(П.І.Б.)
проведений в _____ класі
_____ школи
« _____ » _____ 202_р.**Друга сторінка:**

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча)

Форма проведення

Місце проведення

Обладнання і наочність

Рекомендована науково-популярна і методична література

Зміст виховного заходу**I. Вступна частина:** вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.**II. Основна частина:** викладення інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового чи колективного виконання, конкурсні завдання.**III. Заключна частина:** підведення підсумків, рекомендації і пропозиції учням.**Орієнтовна схема аналізу виховного заходу**

Дата: _____

Клас(и) _____

Форма заходу: _____

Тема: _____

Мета заходу: _____

Хто проводить: _____

Мета відвідування: _____

Основні параметри аналізу.**I. Аналіз готовності педагога до проведення виховного заходу:**

1. постановка мети і завдань заходу; на виховання яких якостей учнів спрямовано захід;
2. урахування рівня вихованості учнів під час визначення мети і завдань заходу;
3. місце даного заходу в загальній системі виховної роботи.

II. Процес підготовки:

1. спрямовуюча роль класного керівника у ході підготовки заходу, тактовна допомога учням;
2. забезпечення в процесі підготовки згуртованої, злагодженої роботи колективу; формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, вимогливості;

III. Проведення заходу:**1. Організація:**

- а) місце проведення, оформлення приміщення, обладнання, використання наочності, ТЗН;
- б) своєчасність початку та організоване проведення;
- в) дотримання регламенту, доцільність його використання;
- и) участь батьків у проведенні заходу; ефективність їхньої участі;
- г) дотримання під час заходу санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, техніки безпеки;

д) запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку учнів (*вихованців*);

2. Зміст:

а) цілеспрямованість; чи донесено мету до учнів (*вихованців*);

б) зв'язок із життям класу, школи;

в) використання під час проведення заходу питань, які хвилюють учнів;

г) врахування вікових та індивідуальних особливостей;

г) емоційна насиченість заходу;

д) вплив на розширення світогляду учнів, на розвиток пізнавальних інтересів.

3. Методика проведення:

а) чи оптимально обрано форму проведення (*бесіда, ранок, лекція, година спілкування, конференція, конкурс тощо*);

б) роль класного керівника у проведенні заходу, його педагогічна майстерність;

в) наявність елементів обговорення, відкритого обміну думками в ході заходу;

г) рівень самостійності учнів у обговоренні проблем.

IV. Результати:

1. Досягнення поставлених педагогом мети та завдань даного заходу.

2. Виконання плану заходу.

3. Аналіз ставлення учнів до змісту заходу, рівень їхньої активності.

4. Чи був захід цілісною системою, чи набором різних, необ'єднаних між собою частин?

5. Що вдалося краще, що гірше? Цікаві знахідки педагога.

V. Загальні висновки

Додаток 4

Схема спостереження за процесом викладання на уроці

1. Тема уроку. Визначення вчителем мети уроку.

2. Стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів: формуванню яких мотивів (інтересу чи відповідальності) надавалась перевага.

3. Виклад вчителем нового матеріалу: послідовність, доступність, логічність, зрозумілість, виразність, емоційність, використання наочності, створення проблемних ситуацій, застосування прийомів узагальнення, аналізу, порівняння, аналогії, залучення учнів до самостійної роботи (репродуктивної чи творчої). Навести конкретні приклади.

4. Виправлення і аналіз вчителем помилок, допущених учнями, залучення учнів до цієї роботи.

5. Підсумок уроку: залучення учнів до узагальнення, оцінка роботи учнів під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання.

6. Загальне враження про урок: чи досягнута мета уроку.

Схема спостереження за процесом засвоєння учнями знань на уроці

1. Тема і мета уроку.

2. Які прийоми застосовує вчитель, щоб сприймання матеріалу було успішним?

3. Чи зрозуміли учням пояснення вчителя? За якими критеріями ви визначили рівень розуміння?

4. Які рівні узагальнення матеріалу мали місце на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове)? Обґрунтуйте.

5. Які вправи виконувались на уроці для застосування знань? Репродуктивні чи творчі? Наведіть конкретні приклади.

6. Загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань.

Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці

1. Тема і мета уроку.

2. Чи визначені цілі і завдання уроку, чи реалізовані вони на уроці?

3. Які наукові поняття формувались на уроці, які виводились правила, закони тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи?

4. На які попередні знання чи знання з інших предметів, з життєвого досвіду учнів спирався учитель?

5. Які прийоми застосовував учитель для збудження активності учнів?
6. Чи показував учитель можливості практичного застосування отриманих на уроці знань?
Як саме?
7. Як вчитель забезпечує реалізацію принципу свідомості навчання?
8. Якою мірою і наскільки доцільне використання на уроці наочних посібників, технічних засобів навчання?
9. Чи доступно вчитель пояснював новий матеріал і порядок виконання практичних завдань?
10. Як учитель здійснював диференціацію навчання, індивідуальний підхід до учнів?
11. Які позитивні емоції формував учитель під час уроку? Наведіть конкретні приклади.
12. Загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на даному уроці.

Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці

1. Тема і мета уроку.
2. Прослідкуйте логіку поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань.
3. За допомогою яких прийомів учитель спонукав учнів до усвідомлення ними необхідності відновлювати у своїй пам'яті опорні знання?
4. Якою мірою спосіб актуалізації опорних знань підвів учнів до вивчення нового навчального матеріалу?
5. Простежити весь хід діяльності учителя, спрямованої на організацію вивчення учнями нового навчального матеріалу.
6. Дайте оцінку доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку.
7. Яким шляхом ішов учитель при дотриманні ним логіки викладу навчального матеріалу (індуктивним чи дедуктивним)?
8. Якою мірою учні володіють методами самостійної пізнавальної діяльності?
9. Наскільки така організація навчального процесу сприяє підвищенню розумової активності учнів?
10. Які методи навчання використав учитель у процесі формування в учнів умінь та навичок? Наскільки вони, на Ваш погляд, ефективні?
11. Чи вдалося вчителю мобілізувати учнів на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок учнів?
12. Як учитель стимулює навчальну діяльність учнів?
13. Чи використані на уроці активні методи навчання? Як саме? Їх результативність.
14. Наскільки використані учителем методи і прийоми навчання сприяли активізації пізнавальної діяльності школярів?
15. Дайте оцінку діяльності вчителя і учнів, висловіть свої пропозиції щодо поліпшення уроку.

Схеми протоколів психологічних спостережень

Завдання 1
Аналіз взаємодії вчителя та учня
Протокол № 1,

Складений студентом _____ групи _____

Дата _____ Школа _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Схема спостереження:

№ з/п	Спостережувані явища	Фіксація проявів на уроці
1.	Звертання до вчителя: <i>(проаналізувати частоту та зміст звертань учнів до вчителя під час уроку)</i> — власні запитання до навчального матеріалу; — прохання уточнити, пояснити; — прохання роз'яснення про оцінку; — за дозволом; — інше	
2.	Реакція на звертання вчителя: <i>(проаналізувати реакцію учнів на звертання вчителя під час уроку)</i> — виконання інструкції, настанови; — протест, опір; — зовнішня згода і невиконання; — емоційна реакція (позитивна, негативна); — інше	
3.	Звертання до однокласників: <i>(проаналізувати частоту та зміст звертань учнів до однокласників під час уроку)</i> — доброзичливе; — агресивне; — з порушенням дисципліни на уроці (підказки, списування, розмови тощо); — конфлікти з учителем; — конфлікти з однолітками; — інше	
4.	Проаналізуйте роботу вчителя з учнями у classroom: — як часто оновлюються завдання; — який тип завдань переважає; — скільки часу займає виконання завдання в учнів? — чи передбачена спільна робота учнів при виконанні завдань? — інше	

4.	Висновки та психологічні роздуми	
----	---	--

Завдання 2

Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учнів під час уроку

Протокол № 2,

Складений студентом _____ групи _____

Дата _____ Школа _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок

Схема спостереження:

№ з/п	Прояви пізнавальних інтересів	Характеристика поведінки учнів
1.	Що на уроці викликає емоційний відгук? (постановка запитань, проблемні запитання, виклик до дошки, оцінювання відповідей інших учнів тощо)	
2.	Зосередженість на виконанні завдань (висока / середня / низька) (описати групи учнів з різним рівнем зосередженості)	
3.	Прагнення взяти участь в обговоренні проблемних запитань (яка частина класу бере участь в обговоренні / як часто одні й ті ж учні беруть участь в обговоренні / чи є учні, які не беруть участі в обговоренні)	
4.	Активність учнів на уроці (висока / середня / низька)	
5.	Наявність запитань до вчителя чи до однокласників (які ставляться запитання)	
6.	Реакція на успіхи та невдачі власні та однокласників (радість / смуток / розпач / байдужість)	
7.	Висновок та психологічні роздуми	

Завдання 3
Вивчення організованості учнів під час уроку
Протокол № 3,

складений студентом _____ групи _____
 Дата _____ Школа _____ Клас _____
 Урок з предмету _____
 Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Схема спостереження:

№ з/п	Назва ситуації	Тривалість включення в діяльність (швидко / повільно / середній рівень)	Час виконання завдання (швидко / повільно / середній рівень)	Кількість відволікань за час виконання завдання (висока / середня / низька)	Зміст відволікань (розмова з сусідом, погляд у вікно, інші (вказати які) тощо)
1.	Підготовка робочого місця до уроку				
2.	Виконання письмового завдання на уроці				
3.	Діяльність під час відповідей інших учнів				
4.	Усна відповідь				
5.	Висновки та психологічні роздуми				

Додаток 6

Узагальнююча таблиця «Психологічна характеристика особливостей поведінки та діяльності учнів під час уроку»

Здійсніть узагальнення результатів проведеного психологічного вивчення особливостей поведінки та діяльності учнів під час уроку.

Для цього впишіть у відповідну клітинку таблиці узагальнену характеристику за результатами всіх проведених спостережень та складіть рекомендації з оптимізації розвитку особистості учнів під час уроку. Ваші висновки повинні бути ґрунтовними, повними та аргументованими.

Узагальнююча таблиця «Психологічна характеристика особливостей поведінки та діяльності учнів під час уроку»

№ з/п	Об'єкт вивчення	Висновки з результатів вивчення (які спостерігалися різновиди, типи, чи визначав учитель ці особливості тощо)	Можливі індивідуалізовані впливи для оптимізації психічного розвитку учнів під час уроків
1.	Організованість учнів		
2.	Навчально-пізнавальні інтереси учнів під час уроків		
3.	Система взаємовідносин учнів з вчителями та ровесниками під час уроку		
4.	Вплив уроку на психічний розвиток учнів		
5.	Висновок про повноту реалізації розвивальних цілей уроку, його значення для формування особистості учнів		

Додаток 7

Завдання з психології 4. Методи діагностики та розвитку психічних процесів учнів молодшого шкільного віку

Завдання складається з двох частин:

4.1. Обрати один із запропонованих варіантів завдання:

- Підібрати 2-3 психодіагностичні методики з вивчення розвитку уваги (або пам'яті, або мислення, або мовлення, або сприймання, або уяви) дитини.
- Підібрати 2-3 психодіагностичні методики з вивчення розвитку емоційно-вольової сфери дитини.

4.2. Обрати один із запропонованих варіантів завдання:

- Підібрати 4-5 вправ на розвиток уваги (або пам'яті, або мислення, або мовлення, або сприймання, або уяви) дитини.
- Підібрати 4-5 вправ на розвиток емоційно-вольової сфери дитини.

Результати виконання завдання оформити у вигляді таблиці:

Завдання 4,

виконане студенткою (ом) _____ групи _____

Методи діагностики та розвитку _____

(вказати психічний процес)

в учнів молодшого шкільного віку

№ з/п	Назва	Короткий опис	Властивості, які вимірює/розвиває	Посилання на джерело
Методи діагностики _____ (вказати психічний процес)				
1				
2				
3				
Прийоми та вправи на розвиток _____ (вказати психічний процес)				

1				
2				
3				
4				
5				

РОБОТА З ЛІТЕРАТУРОЮ

При виконанні завдань студент використовує літературу із посиланням на використані джерела:

1. Дуткевич Т.В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога (Теоретичний курс) : Навч. посіб. Київ: КНТ, 2017. 265 с.
2. Москальова А.С., Москальов М.В. Методи психодіагностики в навчально-виховному процесі: навч. посіб. Київ, 2014. 360с.
3. Палій А.А. Методи діагностики психічного розвитку дітей. Івано-Франківськ, 2013. 430 с.
4. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник/ укладачі М.В.Лемак, В.Ю.Петрище. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
5. Яковенко О.В. Інтелект та мислення. Психологічний практикум: методичний посібник. Ки: ТОВ «НВП ІНТЕРСЕРВІС», 2017. Частина 1. 48 с.

Також використовуються періодичні видання:

- «Обдарована дитина»,
- «Практична психологія та соціальна робота»,
- «Психолог»